

**การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชุมชนและโรงเรียน :
ของโรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร¹**

พระวุฒิไกร แก้วไตรรัตน์²

พีระพงศ์ ภัทศิริ³

มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษารูปแบบคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู (3) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน ได้แก่ ข้าราชการครูระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยคำสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปแยกแยะประเด็นที่ได้เป็นข้อค้นพบ

ผลการวิจัยพบว่า (1) การศึกษาวิจัยพบว่า มีรูปแบบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านของความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีน้ำใจเมตตา ความละเอียดรอบคอบ การมีจิตสำนึกสาธารณะ รวมทั้งการมีสติรู้คิด รู้จักถ้อย มีความขยันหมั่นเพียร ดังคำสอนที่ว่า “ศิษย์จะได้ดี ต้องดูครูเป็นต้นแบบ” (2) ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการสนับสนุนการส่งเสริมการเรียนการสอนจากภาครัฐ โดยการจัดทำตำราเรียน สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ควรจะมีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหารายละเอียดวิชา แทรกเนื้อหาวิชาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กนักเรียน (3) แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครูจะต้องมีการจัดอบรมครูในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ อาจจะในรูปแบบของการเข้าอบรมเป็นหมู่คณะในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา เป็นต้น

¹ บทความเรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชุมชนและโรงเรียน : ของโรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระพงศ์ ภัทศิริ

² นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับผู้นำภาครัฐและภาคเอกชน รุ่นที่ 16 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ ภาควิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ อาจารย์ ภาควิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันเป็นสากลว่า การใช้การศึกษาการพัฒนาคนเพื่อให้เกิดความรู้สึกรู้จักคิดที่ดีต่อคนในสังคม มีความสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านความรู้หรือทักษะ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาด้านการพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิดดังกล่าวจะช่วยทำให้คนใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพหรือเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่ก่อปัญหาให้กับสังคม เป็นคนที่สามารถทำหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้อย่างสมบูรณ์ แม้แต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนในแง่ของการพัฒนาเจตคติ การสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งปรากฏอยู่ในความหมายของการศึกษาเอาไว้ในมาตรา 4 วรรคแรกว่า “การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลากร หรือสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสื่อสารทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ หรือปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต”

ในการสร้างความเจริญงอกงามของบุคคล หรือสังคมตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ คือการพัฒนาเจตคติ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นั้นเอง ซึ่งได้จากการกล่าวถึงการจัดการศึกษา ในลักษณะของกระบวนการเรียนการสอน ในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมเอาไว้ว่าเป็นระบบ เริ่มจากความมุ่งหมายหรือหลักการ หรือแนวทางการจัดการศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สารสำคัญของหลักสูตร หรือการประเมินผล โดยได้บัญญัติประเด็นดังกล่าวเอาไว้ในแต่ละมาตรา

ดังนั้นเพื่อเป็นการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมที่วิุกฤติ หรือสร้างรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะนำรูปแบบส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแห่งชาติไปขยายผลเพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มเด็กหรือเยาวชน ที่มีประสิทธิภาพหรือเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย รวมทั้งทุกภาคส่วนสามารถนำรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมดังกล่าวไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในองค์กร ชุมชน หรือสังคม เพื่อสร้างให้สังคมไทยเป็นสังคมสงบร่มเย็นเป็นสุข ที่มีคุณธรรมนำการพัฒนาส่งผลต่อความเจริญของสังคมหรือประเทศชาติอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตคูสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตคูสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตคูสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากบทความ หนังสือ เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ และสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และการวิจัยสนาม (Field Research) ผู้วิจัยต้องเข้าไปในพื้นที่หรือสถานที่ซึ่งมีเหตุการณ์ที่ต้องการศึกษาปรากฏอยู่ โดยผู้วิจัยจะเป็นรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คนที่เกี่ยวข้องเหตุการณ์ที่จะศึกษานั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดอมรินทราราม เขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือ การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structure interview or formal interview)

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนา : ของโรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

กำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

ข้าราชการครูระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 6 คน โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร ระหว่าง ธันวาคม 2561 - กุมภาพันธ์ 2562

นิยามศัพท์

คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดี เป็นมโนธรรม เป็นความคิดที่ดีที่มีกาสรกระตุ้นให้มีการประพฤติปฏิบัติ อยู่ในกรอบที่ดีงามหรือสามารถจำแนกความถูกผิดได้ มีสติสัมปชัญญะ มีความรับผิดชอบชั่วดี มีอุปนิสัยความตั้งใจหรือเจตนาที่ดีงาม

จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นเป็นการปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติได้ถูกต้องที่เป็นผลมาจากความคิดที่สั่งคม และบุคคลเห็นร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือมีกรอบและแนวทางที่ดีที่พึงปฏิบัติ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับสั่งคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความรุ่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่น มั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

ลักษณะคุณธรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง หลักคิดหลักปฏิบัติอันดีงาม ที่ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ การข่มใจ ความอดทน การเสียสละ ความรับผิดชอบ ความมีสติสัมปชัญญะ ความขยันหมั่นเพียรความมีวินัย การประหยัด ความกตัญญู ความสามัคคี ความพอเพียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อทราบถึงแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา : ของโรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบเป็นแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
2. แนวคิดทฤษฎีด้านคุณธรรมจริยธรรม
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) วิธีการเก็บข้อมูลทางเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่ หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น งานวิจัยวิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียด เอกสารทางราชการ เป็นเอกสารที่ทางราชการจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น (2) กรณีวิจัยภาคสนาม (Filed Research) โดยการสัมภาษณ์โดยเก็บข้อมูลจากคุณครู โรงเรียนวัดอรุณาราม เขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร การสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structure interview or formal interview)

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชุมชนและโรงเรียน :

ของโรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตคูสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา มีดังนี้ 1. รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตคูสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

การศึกษาวิจัยพบว่า (1) มีรูปแบบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านของความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีน้ำใจเมตตา ความละเอียดรอบคอบ การมีจิตสำนึกสาธารณะ รวมทั้งการมีสติรู้คิด รู้จักถ้อย มีความขยันหมั่นเพียร เพราะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครูในด้านต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยเพิ่มพูนศักยภาพของครูในส่วนของพื้นฐานความรู้ความคิดในการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามเราได้เราจะต้องเริ่มจากตัวครูเองต้องเป็นผู้มีความเป็นครูในสายเลือด ไม่ประพฤติตนในทางที่ไม่ดี ดังคำสอนที่ว่า “ศิษย์จะได้ดี ต้องดูครูเป็นต้นแบบ” (2) ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตคูสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการสนับสนุนการส่งเสริมการเรียนการสอนจากภาครัฐ โดยการจัดทำตำราเรียน สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ควรจะมีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหารายละเอียดวิชา แต่ปัญหานี้ก็สามารถนำมาแก้ไขได้ด้วยการเตรียมการสอนของครู ที่จะต้องเน้นสอนแทรกเนื้อหาวิชาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กนักเรียน (3)แนวทางในการพัฒนาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม เขตคูสิต จังหวัดกรุงเทพมหานครจากการศึกษาพบว่า จะพบปัญหาในบางกรณี เช่น จากการศึกษาพบว่าแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครูจะต้องมีการจัดอบรมครูในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ อาจจะในรูปแบบของการเข้าอบรมเป็นหมู่คณะ ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา เป็นต้น รวมทั้งควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน และ ครูผู้สอนได้เรียนรู้เชิงบูรณาการร่วมกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพของคุณธรรมจริยธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข อาจจะเป็นในรูปแบบของการจัดโครงการต่าง ๆ การเยี่ยมชม ทัศนศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ . (2539) . *คู่มือการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว

กรมวิชาการ. (2523). *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : ศาสนา.กรมวิชาการ.(2539) การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

กัลยา ศรีปาน. (2542). *ศึกษาคูณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

กิริติ ยศยิ่งยง. (2550) *การจัดการองค์ความรู้ในองค์กรและกรณีศึกษา*. (พิมพ์ ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร : ธรรมมลการพิมพ์

งามพิศ สัตย์สงวน (2538). *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัส ถาวร. (2549). *พฤติกรรมนักเรียนที่ผ่านการอบรม โครงการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม*. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จุฑาธิป เปี่ยมประถม. (2545). *จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา),มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฉันทนา จันทร์บรรจง.(2541). *องค์กรเรียนรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กชเปอร์เน็ท.

ชัยพร วงศ์วรรณ. (2540). *การทดลองใช้ทักษะกระบวนการในการสอนค่านิยมและจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ชำเลื่อง วัฒนจันทร์ (2524). *คุณธรรมและจริยธรรม หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ

ชูชีพ พุทธประเสริฐ.(2538). *การพัฒนาองค์กร*. เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ณพิศัญญ์ จักรพิทักษ์.(2525). *ทฤษฎีการจัดการความรู้*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนาเพรสจำกัด .

ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2524).จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

เดือนใจ รักษาพงษ์. (2551).การพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.

คุณฉันทิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ถวัลย์ บัวสละ.(2550) .ศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของข้าราชการครู (ระบบออนไลน์).แหล่งที่มา <http://www.grad.nu.ac>

ทรงพล เทพคำ. (2540).แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.

ทิพวรรณ แสนมงคล. (2547). การประเมิน โครงการวิถีพุทธ ของโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ :มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2548). การจัดการความรู้. วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ ปีที่ 45 ฉบับที่2.

ธีระ รุญเจริญ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ สถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ.(2546) ก. การบริหาร โรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ข้าว ฟ้าง.

นภดล นพคุณ.(2543).แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน เอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.3

นภาพร ณ เชียงใหม่และคณะ.(2547).เทคนิคการสอนคุณธรรมสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นลินี นุชย์จิตตะ.(2543). แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บุญดี บุญญากิจ และคณะ.(2547). การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอสอาร์ พรินติ้ง แมส. โปรดักส์ จำกัด.

บุญมี แทนแก้ว.(2530).พุทธศาสนาในเอเชีย (เน้นด้านอารยธรรม). กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตน.

บุญส่ง หาญพานิช.(2546).การศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ใน สถาบันอุดมศึกษาไทย. คุณฉันทิพนธ์.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเวศ วะสี.(2550).การจัดการความรู้ : กระบวนปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพ เสรีภาพ
และความสุข. กรุงเทพมหานคร : กวียง-ปัญญาญาณ

ประภาส สีหอำไพ.(2535).พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปิภรณ์ มั่นตะจิตร.(2547).ชุมชนจัดการความรู้.กรุงเทพมหานคร : โครงการศูนย์กลาง
ความรู้แห่งชาติ.

พจนีย์ แพ่งศรีสาร.(2547).การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมืองเชียงใหม่